M
Itella Oyj

Porin viriketoiminnan kokoontuminen 30.5.2013

Kuvassa vasemmalta: Maija-Liisan tulkki Kirsi Marttila, Porin viriketoiminnan aloittanut Maija-Liisa Lahti takanaan avustajansa ja kevään ajan viriketoimintaa vetänyt Tuija Vilén, Janika Valminen, Paula Valminen, Paulan tulkki Kirsi Lahti, Kaukon henkilökohtainen avustaja Tiina Suominen ja Kauko Lahti. Kuva on otettu Otavankatu 4:n pihalla, viriketoiminta kokoontuu yleensä talossa sijaitsevan Satakunnan näkövammaisten toimiston tiloissa. ◆

TUNTOSARVI

Nro 6-7 ◆ Kesä-heinäkuu 2013

Suomen Kuurosokeat ry

Kuntoutumis- ja

Maija-Liisa Lahti jättää haikein

Tiedotus ja lehtien toimitusneuvosto toivottavat Tuntosarven lukijoille aurinkoista ja rentouttavaa kesää!

Sisältö

Pääkirjoitus: Haaveesta totta jo 30 vuotta....3
Kolme vuosikymmentä asumispalveluja ja kuntoutusta....4
Seppo oli ensimmäisten joukossa....8
Vierivä kivi ei sammaloidu!....9
KUUROSOKEAN NAISEN ÄÄNI: "EI väkivallalle!"....13
Millaisessa Suomessa kuurosokeat haluavat elää?....16
Audionomin ammatissa tarvitaan monenlaisia taitoja....18
Maija-Liisa Lahti jättää haikein mielin Porin viriketoiminnan....20
Tuntosarven ulkoasu uudistuu....22
Tietoisku: Kela keskeytti kilpailutuksen....22
ValmisPaula: Kevätkesän kokemuksia....23
Porin viriketoiminnan kokoontuminen 30.5.2013....24

Kannen kuvassa rottinkinen kurki ja sen tekijä, taiteilija **Rauli Jalo**. Kurki sai kesäkodin Toimintakeskuksen sisäpihalta, jossa sitä voi käydä tunnustelemassa. Toimintapäivien ohjaaja **Milla Päiväniemi** on käsitellyt kurjen suoja-aineella niin, että se selviää kesäsateista. Tässä lehdessä kerrotaan Toimintakeskuksen historiasta ja nykytoiminnoista sen perustamisen 30-vuotisjuhlavuoden kunniaksi. Kuva: **Pentti Pietiläinen**.

Tuntosarvi nro 8 ilmestyy viikolla 34. Aineisto 29.7. mennessä.

TUNTOSARVI 39. vuosikerta. ISSN 0358-2280. **Julkaisija**: Suomen Kuurosokeat ry. **Taitto**: Tuija Wetterstrand. **Päätoimittaja**: tiedottaja Tuija Wetterstrand, p. 040 753 2026, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi. **Toimitusneuvosto**: Esko Jäntti (puheenjohtaja), Ulla Kungas, Ari Suutarla, Paula Valminen, Jaakko Evonen (sihteeri) ja Tuija Wetterstrand. **Hinta:** vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteenä, videona ja/tai elektronisena versiona. Ruotsinkielinen Känselsprötet ilmestyy 4 kertaa vuodessa isokirjoituksella. **Tilaukset ja osoitteenmuutokset**: Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. 040 778 0299, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi. **Toimiston aukioloaika:** ma–pe klo 8.00–15.45. **Painopaikka:** Oriveden Kirjapaino. Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla **www.kuurosokeat.fi**.

Haaveesta totta jo 30 vuotta

1970-luvun lopun visio kuurosokeusmaailmassa oli: "Me tarvitaan oma palvelutalo." Vaikka tahtotila oli vahva, rahaa rakentamiseen ei ollut. Kuurosokeat oli pieni ja tuohon aikaan myös aika näkymätön ryhmä. Oli vaikea saada yhteiskunnallista huomiota ja valtion tukea hankkeille. Osoittautui kuitenkin, että lujalla uskolla ja kovalla työllä suurista ajatuksista voi tulla totta.

Monien tapaamisten ja keskusteluiden jälkeen kuurosokeiden hankkeelle löytyi vahvoja tukijoita: tasavallan presidentti **Urho Kekkonen**, Tampereen kaupunki, Lions-järjestön Pirkanmaan piiri ja Raha-automaattiyhdistys sekä monia muita. Sävellahja soi radiossa pitkään kuurosokeiden hyväksi. Tuen ansiosta alkoi Kuurosokeiden Palvelutalon rakentaminen Tampereelle.

Vuosien mittaan asumispalveluja ja kuntoutusta kehitettiin tarvelähtöisesti samalla, kun yritettiin vaikuttaa lainsäädäntöön. Aikuisten kuurosokeiden palveluita rahoittavat kunnat, Kela, Raha-automaattiyhdistys ja terveydenhuolto. Järjestö on ollut mukana asiakkaidensa palvelujen kehittämisessä ja kuurosokeustiedon levittämisessä myös monien, lähinnä RAY-rahoitteisten, projektien kautta. Yhteiskuntakin tukee kuurosokeiden arjessa selviytymistä nykyisin monin tavoin: on tulkkauspalvelut, laajenneet työntekijäverkostot, monet kuntoutuspalvelut ja kehittyvät apuvälineet.

Suomen Kuurosokeat ry:n kuntoutumis- ja asumispalvelut juhlivat tänä vuonna 30-vuotista historiaansa. Tuntuu hyvältä miettiä kaikkea tapahtunutta. Lämmin kiitos kaikille toimintaamme eri rooleissa tukeneille ja siihen osallistuneille, niin asiakkaille kuin henkilöstöllekin. Elokuussa sitten juhlitaan!

Lämpimin terveisin,

Risto Hoikkanen
Kuntoutumis- ja asumispalvelujohtaja, Suomen Kuurosokeat ry ◆

Kolme vuosikymmentä asumispalveluja ja kuntoutusta

Vasemmalla yhdistyksen ensimmäinen toiminnanjohtaja Inger Lindgren Kuurosokeiden Palvelutalon, nykyisen Toimintakeskuksen, peruskiven muuraustilaisuudessa 23.3.1983. Talon ensimmäinen laajennus valmistui joulukuussa 1986 ja toinen keväällä 1997. Oikeanpuoleisessa kuvassa toisen laajennusosan peruskiven muuraustilaisuus 22.8.1996. Henkilöt vasemmalta: puheenjohtaja Pirkko Virtanen (nyk. Pölönen), rakennuttajakonsultti Heikki Lammi ja Toimintakeskuksen johtaja Kirsti Tammi. Kuvat: Suomen Kuurosokeat ry:n kuva-arkisto.

Teksti: Merja Kovanen

Kuurosokeiden Toimintakeskus, entinen Kuurosokeiden Palvelutalo, ja Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskus viettävät tänä vuonna 30-vuotisjuhliaan.

Toimintakeskuksen peruskivi muurattiin maaliskuussa 1983 ja ensimmäiset asukkaat muuttivat koteihinsa saman vuoden joulukuussa. Virallisia avajaisia vietettiin kuitenkin vasta kesäkuussa 1984. Tänään Tampereella sijaitseva Toimintakeskus on koti noin 20 kuurosokealle. Asumispalvelujen lisäksi yksikkö tarjoaa viittomakielistä kotihoitoa eri puolilla Pirkanmaata. Toimintakeskus on myös aikuisena kuurosokeutuvien valtakunnallinen kuntoutumiskeskus, joka tuottaa Kelan vaikeavammaisten kuntoutusta ja RAY-rahoitteista sopeutumisvalmennusta. Lisäksi Toimintakeskus tarjoaa asiakkailleen vapaa-ajan ja virkistystoiminnan palveluja yhteistyössä paikallisen kansalaisopiston kanssa. Projekteja on tällä hetkellä käynnissä yksi, kuurojen ja kuurosokeiden toimintakykyhanke Aktiivinen seniori.

Nykyisin Muuramen Kinkomaalla sijaitseva Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskus aloitti toimintansa jo vuonna 1981. Se tuottaa kuulonäkövammaisille lapsille ja nuorille sekä syntymästään kuurosokeille aikuisille tarkoitettua Kelan vaikeavammaisten kuntoutusta sekä Kelan ja RAY:n sopeutumisvalmennusta. Kotikuntatyö on kuurosokeiden lähiverkostoille suunnattua ohjaus- ja neuvontatyötä. Yksikkö tuottaa myös lasten ja nuorten koulunkäyntiä tukevia palveluita.

Kuntoutumiskeskus toimi Jyväskylän näkövammaisten koulun yhteydessä kesään 2010. Sosiaalityöntekijä **Leo Turunen** muistelee lämmöllä ensimmäisiä työtehtäviään asiakkaiden parissa.

- Jyväskylän näkövammaisten koulussa järjestettiin perhekurssi. Paikalla oli 57 asiakasta ja vain muutama työntekijä. Koululaiset olivat lomalla, joten kaikki tilat olivat käytettävissämme. Työntekijät asuivat samoissa oppilasasunnoissa yhdessä perheiden kanssa.

Äskettäin valmistuneen aistipuutarhan istutustöissä mukana Ebe Nogesmäe ja Päivi Haapasaari. Kuva: Pentti Pietiläinen.

Lasten palveluja tuotettiin aluksi opetustoimen alaisuudessa, sittemmin Kela-rahoitteisina ja Raha-automaattiyhdistyksen tuella.

Niin asumispalvelujen kuin kuntou-

Toimintakeskuksen piha-alue remontoitiin kesällä 2009 uuteen uskoon Pirkanmaan Leijonien tuella. Kuvassa asukkaat tutustumassa uudistettuun piha-alueeseen. Keskellä nykyinen johtaja Risto Hoikkanen. Kuva: Pentti Pietiläinen.

tuksenkin syntyminen merkitsivät aikanaan huomattavaa kehitysaskelta kuurosokeiden palveluissa. Suomen Kuurosokeat ry:n tehtäväkenttä laajeni järjestötoiminnasta ja oikeuksien valvonnasta palvelutoimintaan. Samalla kuurosokeat alkoivat aiempaa selkeämmin erottua omana erityisryhmänään, jolla on muista vammaisryhmistä eriävät palvelutarpeet.

Kuurosokeiden Toimintakeskus ja Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskus liitettiin hallinnollisesti toisiinsa vuoden 2010 organisaatiouudistuksessa. Syntyivät Kuntoutumis- ja asumispalvelut, joiden henkilöstön määrä on alkuaikoihin verrattuna moninkertainen. Rahoituspohjan laajenemisen ja yhteiskunnallisen kehityksen seurauksena palvelutuotantoon kohdistuvat vaatimukset ovat asteittain kasvaneet. Henkilöstön osaamisen tärkein mittari on asiakkaiden saaman palvelun laatu. Ammatillisen ja kuurosokeuteen liittyvän osaamisen ylläpitäminen, kehittäminen ja osoittaminen on nykyisin yksi kuntoutumis- ja asumispalvelujen keskeisimmistä haasteista ja samalla niiden jatkuvuuden edellytys.

Muiden kolmannen sektorin järjestöjen tapaan meidänkin tulee näkyä, vaikuttaa ja verkostoitua. Siksi kutsummekin teitä, hyvät asiakkaat ja yhteistyökumppanit, viettämään juhlallisia hetkiä kanssamme.

Kutsu

Hyvät asiakkaat ja yhteistyökumppanit,

Olette lämpimästi tervetulleita juhlimaan kanssamme asumis- ja kuntoutuspalvelujen 30-vuotista toimintaa Tampereelle Kuurosokeiden Toimintakeskukseen 22. – 23.8.

Torstain 22.8. juhlat on tarkoitettu kuurosokeille, heidän läheisilleen ja Toimintakeskuksen entisille työntekijöille.

Perjantaina 23.8. talo on avoinna yhteistyökumppaneille kello 8 – 15.

Luvassa on mukavia yhdessäolon hetkiä asukkaiden ja työntekijöiden seurassa. Esittelemme toimintamme historiaa ja nykypäivää, kuurosokeiden taidetta ja kaunista vastavalmistunutta aistipuutarhaamme.

Tarjoamme kaikille vieraillemme pientä syötävää. Kauempaa tulevilla on myös mahdollisuus syödä omakustanteista lounasta kello 11:45 – 12:30 välillä. Lounaan hinta on 7 €, edellyttää ilmoittautumista etukäteen.

Tarkempi ohjelma on nähtävissä sivuillamme www.kuurosokeat.fi.

Ilmoittautumiset 5.8. mennessä sähköpostilla toimintakeskus@kuurosokeat.fi tai puhelimitse 040 778 0266. Ilmoita myös mukanasi tulevista tulkeista ja avustajista.

Ystävällisin terveisin
Risto Hoikkanen, kuntoutumis- ja asumispalvelujohtaja
sekä asukkaat ja henkilökunta ◆

Seppo oli ensimmäisten joukossa

Teksti: Merja Kovanen

Kuva: Pentti Pietiläinen

Seppo Kamppinen on yksi Kuurosokeiden Toimintakeskuksen pitkäaikaisimmista asukkaista. Hän muutti silloiseen Kuurosokeiden Palvelutaloon tammikuussa 1984.

- Muutin vastavalmistuneeseen taloon ensimmäisten joukossa. Muistaakseni kolme asukasta asui täällä ennen minua. Pian minun jälkeeni muuttivat nykyisistä asukkaista **Ari Kääpä** ja **Paavo Korhonen**. Olin muuttaessani 37-vuotias.

Toiminta oli aluksi pienimuotoista, lähinnä asumispalveluja. Asuinrakennuksia oli ensimmäisessä vaiheessa kolme ja yhteisiä tiloja hyvin vähän.

- Ensin rakennettiin talot A, B, ja C. Meillä oli jonkin aikaa yhdessä asunnossa työtilat, joissa teimme kukin omia töitämme. Punottiin rottinkia, kudottiin kangaspuilla ja muuta sellaista. Vuonna 1986 rakennettiin lisää asuntoja, myös työtilarakennus. Työntekijöitäkin tuli vähitellen lisää. Johtaja **Harri Haapasaaren** lisäksi henkilökuntaan kuuluivat **Satu Mikkola**, **Impi Tiilikainen**, **Päivi Miettinen**, **Päivi Alm**, **Kirsti Toivonen** ja **Heli Viita**, sittemmin monet muut.

Merja Kovanen haastattelee Seppo Kamppista tämän 67-vuotispäivänä toukokuun lopussa. Kuva: Pentti Pietiläinen.

Palvelutalon aikaan monilla asukkailla oli vielä näköä jäljellä. Yhdessä puuhailtiin monenmoista. Asukaskokouksissa eli talokokouksissa päätettiin yhteisistä asioista, niin nykyäänkin. Nykyisin monet asukkaista ovat sokeita ja heille on iän myötä tullut erilaisia vaivoja. Avun ja tuen tarve on lisääntynyt. Onneksi myös työntekijöitä on enemmän kuin ennen, myös öisin.

- Minun asumiseni täällä on samanlaista kuin ennenkin. Saan apua asioihin, joita on vaikea ilman näköä tehdä, esimerkiksi kauppareissuihin ja ikkunoiden pesuun. Itse siivoilen jonkin verran ja pesen omat pyykkini. Käyn ruokasalissa lounaalla, aamu- ja iltapalat laitan itse.

Seppo teki ammatikseen rottinkitöitä vuoteen 2004 saakka. Nyt eläkkeellä hänellä on aikaa myös harrastuksille. Ne ovat liikuntapainotteisia: kävelyä yhdessä Hervannan Verkon vapaaehtoisen kanssa, uimista, tandempyöräilyä ja keilailua. Aiemmin Seppo harrasti myös shakkia mutta se on jäänyt, kun keilailu alkoi kiinnostaa enemmän. Hän on osallistunut myös urheiluleireille ja ulkomaan matkoille. Viimeisin matka oli Viittojat-kerhon matka Pärnuun.

Vaikka Seppo on monessa mukana, hän toivoisi itselleen enemmän ystäviä.

- Aikaisemmin kyläilin ystävien luona ja he kävivät minun luonani. Läheteltiin myös sähköpostia. Nyt ystäviä on vähemmän, toivoisin löytäväni uusia. ◆

Vierivä kivi ei sammaloidu!

Teksti: Maarit Patrikainen

Muutama vuosi sitten Tieto ja viestintäteknologian tukipalveluiden Sonettitoiminta uudistui, kun suurin osa ohjaajista vaihtui ja ohjaajille asetettiin pätevyysvaatimukset ja "Sonettitentti". Kuinka tämä on vaikuttanut? Kaksi oppilasta ja heidän Sonettiohjaajansa kertovat kokemuksistaan.

Oppilas **Tuula Hartikainen** on tottunut tietokoneen käyttäjä, mutta muutos uuteen käyttöjärjestelmään loi oppimistarpeita, joita **Eetu Seppänen** lähti paikkaamaan. Ohjaus järjestyi helposti sähköpostin avulla. Tuula kertoo olleensa tyytyväinen ohjaajaansa, hänen tietotaitoonsa ja taitoon opettaa rauhalliseen tahtiin.

- Harjoittelin jo ekan päivän iltana muutamia asioita, jotta ne jäisivät muistiini. Opin parhaiten toistamalla samoja asioita useampaan kertaan. Pidän myös materiaalit työpöydän lähellä, jotta voin tarkistaa epäselviä kohtia ohjeista.

Ohjattava ja ohjaaja sopivat keskenään molemmille sopivan päivittäisen ohjausajan. Tuulan mielestä hänelle hyvä opetusaika on 3 – 4 tuntia.
- Tosin siihen vaikuttavat mielestäni myös asiakokonaisuudet, jotka on otettu ohjaukseen mukaan. Jos on tauko välillä, niin voisin ottaa opetusta 5 tuntiakin, jos ohjaaja on pitemmältä matkalta.

Entä opitko ne asiat, jotka halusit oppia?
- Opin, sillä haluamiani asioita harjoiteltiin ohjauksen aikana useampaan kertaan peräkkäin. Niin ne jäävät mieleeni paremmin.

- Toivoisin kaikille kuurosokeille koneen käyttäjille rohkeutta pyytää Sonetteja kotiin ohjaamaan, sillä nyt on Soneteilla tietotaitotasot testattu ja heiltä saa pätevää ohjausta!

Tuula listaa lopuksi toiveita Sonettitoiminnalle:
- Toimintaan on turvattava riittävä rahoitus, jotta ohjaajat saavat täsmäkoulutusta muuttuviin ohjelmiin ja apuvälineisiin. Samoin on turvattava riittävä rahoitus Sonettitoiminnan pyörittämiseen, jotta halukkaat ja ohjausta tarvitsevat kuurosokeat henkilöt saavat ohjausta.

Ohjaaja Eetu Seppänen hakeutui Sonettiohjaajaksi, koska hänestä on mielenkiintoista tutustua erilaisiin näkövammaisten ohjelmiin. Lisäksi sonettiohjauksetkin voidaan lukea työkokemukseksi ansioluetteloon.

Eetun mielestä myöskään ohjaajan pätevyysvaatimukset eivät ole vaativia ja palkkio on kohdallaan.
- En hakenut Sonetiksi rahan vuoksi, enkä odotakaan, että sonettiohjauksilla "eläisi", joten se on aivan hyvä.

Eetu oppii itse parhaiten kokeilemalla ja hän noudattaa ohjauksessaan samaa taktiikkaa.
- Ohjattava tekee itse ja minä vain ohjaan. Asiat oppii paremmin, kun itse tekee.

Oppilas **Marja-Liisa Ritala** on myös jo kokenut tietokoneen käyttäjä, mutta koneen ja ohjelmien vaihtuessa opetus oli välttämätöntä ja oma motivaatio oli riittävä oppimista ajatellen.
- Asetimme yhdessä Sonettini kanssa tavoitteet. Opin tekemällä, harjoitus on opintojen äiti!

Marja-Liisan oppiminen etenee yksinkertaisesti yrityksen ja erehdyksen kautta ja joskus ohjeitakin selaillen.
- Ei pidä yrittää mahdottomia, vaan opetella kunnolla ne asiat mitä oikeasti arjessaan tarvitsee ja mistä on oikeasti hyötyä ja apua.

Marja-Liisan mielestä sopiva määrä opetusta on kerrallaan maksimissaan kaksi tuntia, kertojen määrä taas riippuu ohjattavasta ja opetuksen tavoitteesta.
- Olin oikein tyytyväinen! Yhteistyömme sujui hyvin ja tekemämme suunnitelman mukaisesti. Nyt olisi jo lisätarvetta hiukan, mutta en vielä ole kysynyt sen perään.

Marja-Liisalla on Sonettitoiminnasta paljonkin sanottavaa:
- Sonetti-ohjaus olisi varmasti enemmänkin käytön arvoista! Luulenpa, etteivät kuurosokeat aina osaa edes hakea sitä. Ja olen havainnut pettymyksen sävyisiä kommentteja, kun ensimmäisestä sonettiohjaajaryhmästä vain muutama jatkoi työtä... Sonettien jatkokoulutuksesta pitää yhdistyksemme pitää huolta, sekä turvata heille kohtuullinen korvaus työstään. Ja myös seurata sitä, saako asiakas opetusta tarpeisiinsa näin – vai tarvitaanko joskus enemmän esimerkiksi kurssimuotoista opetusta; Sonetti voi siinäkin innostaa asiakastaan.

- Soneteille soisi jatkossa oman työnohjauksellisen työntekijän yhdistyksemme työntekijöistä. Soneteille pitää antaa tietoa myös kommunikatiivisista ja näönkäytöllisistä asioista, etteivät niissä vastaan tulevat erot esimerkiksi ohjattavan ja ohjaajan välillä muodostu ongelmaksi – nehän on yleensä voitettavissa!

- Kuurosokeita on tiedotettava tästä oppimisen mahdollisuudesta ja ohjattavia ohjattava aktiivisesti saamaan apua Soneteilta. Sonetteja on koulutettu aikaisemmin ja nyt taas uudelleen, nämä oppijat olisi hyvä säilyttää tämän ohjaustyön voimavarana.

Ohjaaja **Jarkko Hirvonen** kertoo, että Sonettiohjaajaksi hänet sai hakeutumaan oman tietoteknisen osaamisen hyödyntäminen. Tietoa oli jo valmiina ja Jarkko halusi oppia jotain uutta kuulonäkövammaisten käyttämien apuvälineiden saralta.

- Mielestäni pätevyysvaatimukset Sonettiohjaajiksi hakeutuville eivät ole vaativia. Asenne ratkaisee, ei aiempi koulutus tai osaaminen. Täytyy osata ottaa tilanteet haltuun ja olla valmis kohtaamaan erilaisia ihmisiä.

Jarkko on rauhallinen ja johdonmukainen ohjaaja, ja opettaa asiat jär-

jestelmällisesti. Ohjaustyössä hän painottaa miettimään, mikä on asiakkaan kannalta paras tapa oppia. Lisäksi hänen mielestään on tärkeää erottaa olennainen ja epäolennainen toisistaan.
- Tehostaakseni ohjaustani annan asiakkaan oppia itse tekemällä ja kysymällä. Myös omalta kannaltani paras tapa oppia uusia asioita on heittää käyttöohjeet syrjään ja lähteä tutkimaan ja kokeilemaan.

Sonettiohjaajan palkkio on Jarkon mielestä kohdillaan työn vaativuuteen nähden.
- Mielestäni sitä ei kannata enää korottaa, jotta ohjausta voitaisiin järjestää riittävissä määrin kaikille asiakkaille.

Ohjausta vai opetusta?

Tietokoneen hallintaa, ohjelmien käyttöä ja tietojenkäsittelyä on mahdollista opetella eri tavoin. Eri tavat tukevat asiakasta matkan varrella kohti sitä tilannetta, että hän saa omasta tietokoneestaan sen hyödyn ja huvin, jota itse tavoittelee, tarvittaessa apuvälineohjelman tukemana.

Uuden apuvälineen käyttäjä saa toivottavasti apuvälineen maksajalta käytönopetuksen apuvälineeseensä. Yleensä kuitenkin käytönopetusta myönnetään sen verran vähän, että se ei riitä kattamaan tottumattoman tietokoneen käyttäjän tarpeita. Lisäoppia voi hankkia esim. hakeutumalla yksilölliseen kuntoutukseen, jonka aikana jokaisen kuntoutujan omat yksilölliset tarpeet ja kyvyt määrittävät ohjauksen sisällön ja määrän.

Oppimista voidaan kuntoutuksen jälkeen tukea esim. etäohjauksella sähköpostin, puhelimen tai vaikkapa Skypen kautta. Tarvittaessa asiakas voi pyytää paikalle Sonettiohjaajan. Kun asiakas hallitsee tietokoneen perustoiminnot ja oman apuvälineensä, hän voi osallistua IT-koulutusviikoille ja saada sitä kautta lisäoppia jostain määrätystä aiheesta. Sonettiohjaajat ovat käytettävissä lisäoppiin toki myöhemminkin, sopiva ohjaaja ja ajankohta yleensä löytyy. Ohjausta saadakseen ei tarvitse täyttää vaikeita hakemuksia, riittää, että ilmoittaa ohjaustarpeesta IT-kouluttaja **Maarit Patrikaiselle**.

Lähde oppimaan uutta, ota rohkeasti yhteyttä!

Lisätietoja Sonetti-ohjauksesta:

IT-kouluttaja Maarit Patrikainen
puh. 040 5055 719
maarit.patrikainen@kuurosokeat.fi ◆

Vasemmalla istuu koordinaattori Angela Pimpinella. Keskellä hänen avustajansa muuttaa puhutun italian taktiiliksi käyttäen Malossi-kommunikaatiomenetelmää. Oikealla puolella istuu englanninkielentulkki, joka kääntää italiasta englanniksi ja toisinpäin.

KUUROSOKEAN NAISEN ÄÄNI: ”EI väkivallalle!”

Teksti ja kuvat: Sanna Paasonen

Mittari näyttää yli +30, ja eri maiden kuurosokeiden ihmisten takamukset ovat liimautuneet kokoussalin tuoleihin. Bulgarian Plovdivissa järjestettiin toukokuussa ensimmäinen Euroopan kuurosokeiden naisten foorumi italialaisen kuurosokean naisen, **Angela Pimpinellan** toimiessa tapahtuman vetäjänä. Myös miespuoliset EDBU:n kokousten edustajat saivat ottaa tarkkailijoina osaa naisten foorumiin.

Alkuun oli varattu Angela Pimpinellan ja bulgarialaisen **Boryana Koskinan** johdantopuheenvuorot kuurosokeiden naisten asemasta. Sen jälkeen osallistujilla oli mahdollisuus valita joko kroatialaisen **Sanja Tarczayn** työpaja kuurosokeiden naisten kokemasta syrjinnästä ja eristäytymisestä tai minun työpajani kuurosokeiden naisten verkostoitumisesta omassa kotimaassaan. Lähestymistapana käytin kuurosokeisiin naisiin kohdistunutta väkivaltaa. Aiheina sekä syrjintä että väkivalta ovat tärkeitä ja ajankohtaisia, ja on

Sanna Paasonen piti suomalaisten puolesta kiitospuheen bulgarialaisille järjestäjille ja luovutti kiitoslahjan, johon sisältyi Fazer- ja Muumi-aiheinen "aistikassi". Vasemmalla siniharmaapaitainen mies on Bulgarian kuurosokeiden liiton puheenjohtaja Dimitar Parapanov. Ympärillä bulgarialaisia ja suomalaisia tulkkeja.

hyvä keskustella, miten niihin voidaan puuttua ja jopa ennalta ehkäistä.

Alustuksessani halusin avata väkivallan ilmenemismuotoja. Fyysinen, henkinen ja seksuaalinen väkivalta ovat monille tuttuja, mutta myös taloudellinen väkivalta alkaa avautua eräänlaisena hyväksikäytön muotona. Kemiallinen ja uskonnollinen väkivalta ovat vähiten tunnettuja eivätkä ilmenneet ainakaan minun tutkimuksessani.

Vuosi sitten lähetin kysymyslomakkeen viidelletoista suomalaiselle naiselle, mutta vain viisi vastasi. Kaikki naiset ovat kokeneet väkivaltaa jossakin elämänsä vaiheessa, ja useimmilla se on tapahtunut kouluaikoina. Syrjinnän ja henkisen väkivallan välillä liikkuu häilyvä raja. Muutama on kokenut parisuhdeväkivaltaa ja eräs jopa taloudellista väkivaltaa, joka ilmeni niin sanottuna rikkaan kuurosokean hyväksikäyttönä.

Työpajani loppuvaiheessa osallistujat eri maista saivat pohtia pienryhmäkeskustelussa kuurosokeiden naisten verkostoitumista sekä kansallisella että eurooppalaisella tasolla. Kaikki olivat yhtä mieltä siitä, että tämä foorumi on merkittävä edistysaskel kuurosokeiden naisten aseman parantamisessa. Foorumin toivottiin kokoontuvan jatkossa neljän vuoden välein. Vielä esiteltiin EDBU:n hallitukselle päätöslauselmat. Muun muassa perustettaisiin kuurosokeiden naisten komitea, joka toimisi asiantuntija- ja tukikeskuksena. Naisiin kohdistunut väkivalta on nyt kiireellisten asioiden listalla, ja siihen pitäisi heti puuttua.

EDBU:n yleiskonferenssin yhteydessä sain kuunnella kreikkalaisen kuurosokean tytön traagista tarinaa kouluväkivallasta. Äiti oli kirjoittanut paperille tytön kokemuksista yksityiskohtaisesti.

Erityiskoulussa kuurot poikakaverukset kävivät tyttöön käsiksi seksuaalisesti koulun vessassa. Koko episodia kuvattiin pojan matkapuhelimella, jolla kidutettiin ja kiristettiin tyttöä jälkeenpäin. Tytön hiuksia oli myös leikattu ja koulukirjat revitty, eikä tämä jäänyt yhteen ainoaan kertaan. Tapahtuma toistui vielä, eikä koulun rehtori halunnut sekaantua tapaukseen, vaan piti laput silmillään, vaikka molemmilla kerroilla oli silminnäkijä. Tytön äiti kuuli tapahtuneesta sattumalta, ja mystiset palat tytön oudosta käytöksestä alkoivat loksahtaa paikoilleen. Koko perhe oli niin järkyttynyt, että jopa veli ajautui masennukseen. Väkivalta voi siis vaikuttaa moneenkin muuhun ihmiseen eikä vain tekijään ja uhriin.

Tässä tapauksessa ilmeni kuurosokean uhrin vaikeus ottaa omatoimisesti suoraa kontaktia, kun muut eivät hallinneet hänen kommunikaatiomenetelmäänsä. Vaikea ja arka asia ei helposti välity ulkopuoliselle. Tulisi miettiä, miten uhri voi ottaa yhteyttä ja miten saa nopeasti asiantuntija-apua ja tukea. Kukaan ei todellakaan ansaitse tulla kohdelluksi kaltoin. Väkivallalle pitää sanoa EI ja siihen pitää puuttua heti, jos sellaista näkee tapahtuvan. ◆

Kokoustilanne. Ari Suutarla oli pettynyt siihen, että induktio puuttui kaikista kokouksista. "Tämä fakta kertoo eurooppalaisen kuurosokeustyön alkeellisuudesta ja siitä, että meillä Suomessa on totuttu aika hyvälle."

! EDBU:n (European Deafblind Union, Euroopan Kuurosokeiden Liitto) 3. yleiskokous pidettiin Bulgarian Plovdivissa 22.-23.05.2013. Kokouksessa oli läsnä 15 Euroopan maan edustajia, joilla oli äänioikeus. **Sanja Tarczay** Kroatiasta valittiin EDBU:n puheenjohtajaksi ja **Seppo Jurvanen** Suomesta varapuheenjohtajaksi. **Ari Suutarla** valittiin vaalivaliokuntaan. Seuraava EDBU:n yleiskokous ja EBU:n konferenssit ovat Suomessa kesäkuussa 2017.

Millaisessa Suomessa kuurosokeat haluavat elää?

Teksti: Milla Päiväniemi

Sain keväällä työsähköpostiini STM:n tiedotteen, jossa kerrottiin, että sosiaali- ja terveysministeri **Paula Risikko** on asettanut työryhmän pohtimaan tulevaisuuden yhteiskuntaa. Työryhmä keräsi ideoita, ajatuksia ja toiveita muun muassa siitä, mitä palveluja yhteiskunnan tulisi myöhemminkin maksaa ja mistä palveluista suomalaiset olisivat valmiita itse maksamaan. Päätin, että tällaisia kysymyksiä pitää kysyä suoraan kuurosokeilta ja varasin Toimintakeskuksen kokoushuoneen.

Tiistaina 7.5. oli kokoushuone jo aamusta täynnä porukkaa. Meitä oli 11 kuurosokeaa, henkilökohtaisia ja yleistulkkeja, pari työntekijää sekä keskustelua vetämässä aluesihteeri **Marjatta Puromäki**. Tuosta kaikenikäisten Suomi -työryhmästä paikalle saapui Elinkeinoelämän valtuuskunnan johtaja **Matti Apunen**.

Kuurosokeiden tapaan kävimme ensin läsnäolijat läpi. Näin kaikille hahmottui keitä paikalla oli. Sitten Apunen pääsi aloittamaan kuvailemalla ensin itsensä perisuomalaisen näköiseksi, 52-vuotiaaksi mieheksi. Hän kertoi, että kaikenikäisten Suomi -työryhmä on toiminut tämän kevään ja kesäkuussa heiltä tulee ulos raportti. Työryhmän tavoitteena on antaa palvelulupaus kansalaisille. Hän halusi erityisesti tietää mitkä esteet estävät ihmistä elämästä täysipainoista elämää, miten fyysinen tai psyykkinen vamma, ikääntyminen tai nuoruus estää osallistumasta yhteiskunnan toimintoihin. Mitkä ovat konkreettiset esteet, joihin me törmäämme?

Työryhmä myös pohtii sitä, miten rahoitetaan ne palvelulupaukset jotka halutaan antaa. Kuurosokeiden elämän, osallistumisen ja tasavertaisuuden edellytyksiä ovat toimivat ja riittävät tulkkipalvelut, kuljetuspalvelut, moninaiset apuvälineet ja kuntoutus. Keskustelimme myös asumispalveluista, työelämästä, henkilökohtaisista avustajista, fysioterapiasta ja semmoisista pienistä tärkeistä yksityiskohdista kuin

Matti Apunen vaikuttui käynnistään Toimintakeskuksessa niin, että kirjoitti kuurosokeiden oikeuksia voimakkaasti puolustavan kolumnin Helsingin Sanomiin 14.5. Nykyisin Elinkeinoelämän valtuuskunnan johtajana toimiva Matti Apunen on tehnyt pitkän journalistisen uran, viimeksi Aamulehden vastaavana päätoimittajana.

Šakkimestari Hyötylän erilainen maailma

Kolumni

Matti Apunen matti.apunen@eva.fi
Kirjoittaja on Elinkeinoelämän valtuuskunnan johtaja.

Haastoin tamperelaisen Kari Hyötylän šakkiotteluun, vaikka tiedän jokseenkin varmasti häviäväni.

Kari on intohimoinen ja kokenut pelaaja ja omassa viiteryhmässään kova luu. Kari lähettää minulle myöhemmin tekstiviestin, jossa hän kiittää käynnistäni ja pahoittelee samalla, että hänen suomen kieles-

Kari Hyötylän elämän tärkeimpiä laitteita on kännykkä. Puhelin välittää hänelle uutisia ja urheilutuloksia. Kännykällä hän voi lähettää šakkireissulta vaimolleen Hilkalle viestin, että juna on myöhässä.

Kännykkä on langattomassa yhteydessä Braillino-nimiseen laitteeseen, joka muuttaa tekstiviestin pistekirjoitukseksi. Kari Hyötylä käyttää paksun kirjan kokoista Braillinoa hämmästyttävän ketterästi: sormet juoksevat braillenäppäimillä kuin taitavalla pianistilla. Seuraan puhelimen näytöltä, kun hän liikkuu kännykän valikoissa.

"Helppo homma", hän viittoo ja hymyilee. "Ei tämän opetteluun mennyt kuin kolme vuotta." Kuurosokeana hänen oli aloitettava opiskelu siitä, mikä on kännykkä.

Tampereen Hervannan toimintakeskuksessa ympärilläni on useita kuurosokeita, jotka puhuvat elämästään. Heillä on yhteinen toive, joka on yksinkertaisuudessaan melkein pakahduttava. He toivovat ys tävä ja vapautta elää tavallista

täristinherätyskello. Järjestötyön tukeminen ja järjestöissä olevan tietotaidon hyödyntäminen laajemmin yhteiskunnassa on myös tärkeää. Meidän harrastuksemme ovat melkein yhtä moninaisia kuin yhteiskunnassa muutenkin, mutta osallistuminen harrastetoimintaan on monelle hankalaa tai mahdotonta ilman esimerkiksi tulkkipalvelua.

Viittomakielen asema ja tärkeys oli esillä paitsi keskustelussa, myös konkreettisesti Toimintakeskuksen kokoushuoneessa: Matti Apunen sai kerralla kunnollisen evästyksen meidän monipuolisesta kommunikaatiostamme, kun paikalla oli vapaaseen tilaan viittovia, taktiiliviittomakielisiä ja induktiosilmukan avulla kuuntelevia suomenkielisiä, joille tulkit piirtelivät pikaviestejä selkään. Mietin, että moniko meidänkin asioista päättävä taho on koskaan näin elävästi keskustelevaa ryhmää tavannut!

Kalliista apuvälineistä antoi hyvän esimerkin **Kari Hyötylä**, joka näytti Matille kuinka hän pystyy Braillinon avulla tarkistamaan kellonajan tai ajankohtaisia uutisia kännykästään – tavallinen asia suurimmalle osalle ihmisistä, mutta kuurosokealle kalliin apuvälineen takana. Lopuksi Kari antoi Matille viittomanimen, joka kuvastaa Matin työmäärää: M-kirjaimella pyyhitään hikeä otsalta ja ravistetaan hiki sormista! ◆

Audionomin ammatissa tarvitaan monenlaisia taitoja

Teksti: Tuija Wetterstrand

Kuva: Katja Huttulan arkisto

Kuulokojeen käyttäjä saattaa muistaa käyneensä kuulontutkijan vastaanotolla. Mutta milloin mennään audionomin vastaanotolle? Itse asiassa kyseessä on aivan sama asia. Kuulontutkija on audionomin vanha ammattinimike. Silti sairaaloilla on vaihtelevia käytäntöjä nimikkeen suhteen. Joissain käytetään edelleen vanhaa kuulontutkijaa.

Katja Huttula työskentelee kuulontutkija-nimikkeellä Tampereen yliopistollisessa keskussairaalassa eli TAYS:issa. Hän itse toivoo, että audionomin nimike yleistyisi käytössä kaikkialla.

- Kuulontutkijasta tulee ensimmäisenä mieleen, että hän tutkii vain kuuloa. Ammatti on kuitenkin hyvin monipuolinen, siihen kuuluu tutkimusta, kuntoutusta ja ohjausta. Tekniikka kehittyy koko ajan ja siinä täytyy pysyä mukana. Kuulolaitteet säädetään tietokoneohjelmilla,

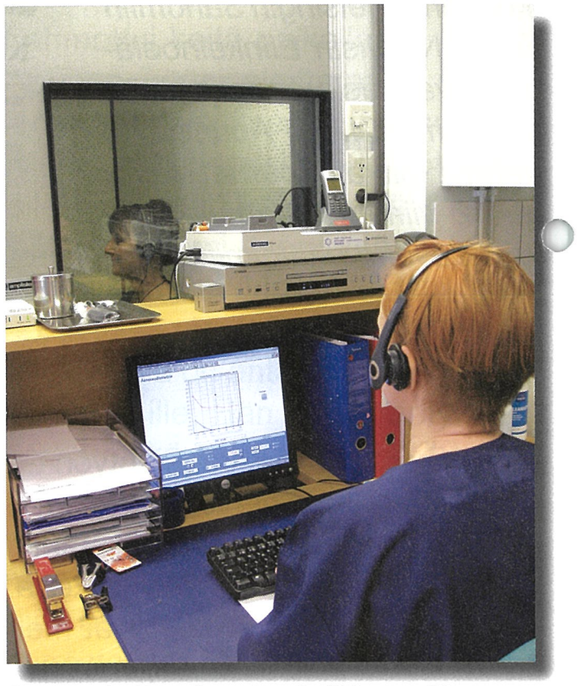

Lavastettu kuulontutkimustilanne. Kuvassa "potilaana" TAYS:in kuulokeskuksen osastonsihteeri Päivi Ylinen.

eri maahantuojilla on eri malleja ja ohjelmia ja ne on hallittava hyvin. Asiakkaita on sananmukaisesti vauvasta vaariin.

Kuulon apuvälineen hyväksyminen on monelle yllättävän vaikeaa ja silloin tarvitaan myös ihmissuhdetaitoja.

- Yksi iso osa työtäni on ihmisten motivointi, kannustaminen ja kuunteleminen. Kuulokojeen käyttöönotto on monelle usein yllättävän kova pala, iästä riippumatta. Kuulon apuvälineen hyväksyminen on vaikeaa, mutta silmälaseja pidetään ihan trendikkäinä.

Audionomin koulutus on tällä hetkellä erikoistumisopintoina ammattikorkeakouluissa. Audionomin koulutukseen hakeutuvalla tulee olla pohjalla joko sairaanhoitajan tai terveydenhoitajan tutkinto. Katja Huttulalla tutkintoja oli kaksi, hän on psykiatriaan erikoistunut sairaanhoitaja ja viittomakielen tulkki.

- Kun opiskelin sairaanhoitajaksi olin harjoittelujaksolla Åvikissa Hyvinkäällä. Silloin en vielä osannut yhtään viittomakieltä. Kiinnostuin siitä niin, että hain Turkuun opiskelemaan viittomakielen tulkiksi.

Tulkin ja sairaanhoitajan yhdistelmälle oli kysyntää Toimintakeskuksessa Tampereella, jonne Katja, silloinen **Lindroos**, pääsi töihin. – Ensin keikkahommina ja sitten vakituisena.

Sitten Katja Huttula kuuli audionomin koulutuksesta ja kiinnostui heti. Opintojen aikana hän työskenteli jo TAYS:n kuulokeskuksessa. Toimintakeskukselle hän tekee edelleen "keikkahommia" audionomina.

- Kuntoutusjaksoilla olen ollut haastattelemassa asiakkaita kuulon apuvälineiden tilanteesta ja tarvittaessa tehnyt suosituksen apuvälineistä. Neuvon ihan käytännön asioissa, eli miten toimitaan, kun pitää ottaa yhteyttä kuulokeskukseen, miten korvakappale puhdistetaan, miten väliletku vaihdetaan.

Audionomeille on kysyntää jatkuvasti, kun väestön ikääntyessä kuulolaitteiden käyttäjien määrä kasvaa koko ajan. Toisaalta audionomeja jää eläkkeelle yhä kiihtyvään tahtiin. Siksi onkin ihmeellistä, että nykymuotoinen audionomikoulutus lakkaa vuonna 2014, kun ammattikorkeakouluissa järjestettyjen täydennyskoulutusten rahoitus loppuu.

- Kyllä asian täytyy jollakin tavalla ratketa. Audionomeja tarvitaan ja koulutus pitää jotenkin järjestää. Esimerkiksi Ruotsissa audionomikoulutus on yliopistotasoinen ja useamman vuoden kestävä.

Suomessa on jätetty opetusministerille esitys, että jatkossa audionomi olisi ylioppilaspohjainen ammattikorkeakoulututkinto. ◆

Lisätietoa audionomin ammatista: www.audionomi.fi.

Maija-Liisa Lahti jättää haikein mielin Porin viriketoiminnan

Maija-Liisa Lahti henkilökohtaisen avustajansa Tuija Vilénin kanssa. Tuija on vetänyt Porin viriketoimintaa tämän kevään ajan, mutta sopimus päättyy kesäkuun lopussa ja sen jälkeen viriketoiminnan kohtalo on avoin. Kuva: Tuija Wetterstrand.

Teksti: Tuija Wetterstrand

Sain kunnian olla Porin viriketoiminnan vieraana sen toiseksi viimeisessä kokoontumisessa ennen Rauman retkeä ja kesätaukoa. Osallistujia oli tällä kertaa harvinaisen vähän eli kolme henkeä tulkkeineen. Lämmin ja aurinkoinen sää oli houkutellut kaksi muuta vakituista kävijää muihin puuhiin.

Viriketoiminnan kokoontuminen käynnistyi perinteisellä kierroksella, jossa jokainen kertoi viimeaikaiset kuulumisensa. Kesä, aurinko, suvivirsi ja kotoisat puuhat keskustelutivat osallistujia. Kunnes vuorossa ollut **Maija-Liisa Lahti** kertoi uutisen: hän ei enää palaa Porin viriketoiminnan ohjaajaksi.

Maija-Liisa "Maikki" Lahti on vetänyt viriketoimintaa Porissa siitä lähtien, kun toiminta käynnistyi 1.4.2005. Viime vuosina vakiokävijöitä on ollut viisi, alkuaikoina yli kymmenen. – Kuolema on korjannut osan kävijöistä pois, Maija-Liisa sanoo.

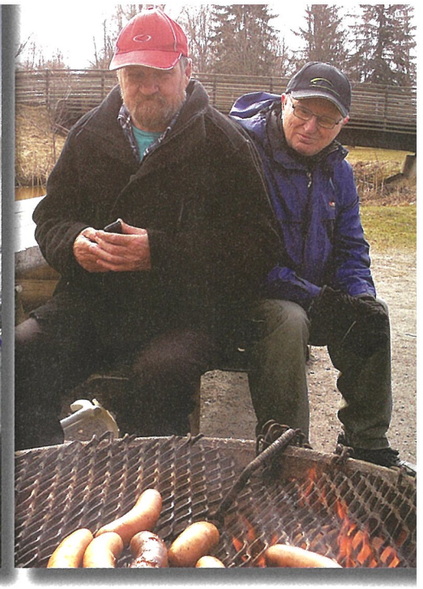

"Vakikävijät" Mauri Majander vasemmalla kokkaa Marttojen opastuksella, oikealla Simo Mäkelä makkaranpaistossa Kirjurinluodolla, takanaan Kauko Lahti. Mauria ja Simoa vailla oleva ryhmäkuva Porin viriketoiminnan kävijöistä löytyy lehden takakannesta. Kuvat: Tuija Vilén.

Aluksi aluesihteeri oli "peräänkatsojana" viriketoiminnan järjestämisessä, mutta melko pian Maija-Liisa otti itsenäisen vetovastuun. Vuosien aikana retkiä, kursseja ja kädentaitopiirejä on ollut paljon erilaisia.

Muutama vuosi sitten Maija-Liisalla diagnosoitiin Parkinsonin tauti, joka eteni niin rajusti, että hän joutui pyörätuoliin ja sairauslomalle viime vuoden joulukuussa. Avuksi saatiin Maija-Liisan henkilökohtainen avustaja **Tuija Vilén**, joka on vetänyt viriketoimintaa kevään ajan. Pesti kuitenkin loppuu kesäkuussa. Maija-Liisa Lahti kertoo, että hän ei enää kuntoudu niin, että pystyisi ottamaan vetovastuuta viriketoiminnasta.

- Sairauslomani jatkuu vuoden loppuun saakka ja sen jälkeen siirryn suoraan eläkkeelle.

Porin viriketoiminnan kohtalosta tiedotetaan syksyllä, kun ensin on kartoitettu asiakkaiden toiveet ja tarpeet.

Maija-Liisa jättää tehtävänsä hyvillä mielin, mutta haikeana.

- Olisin halunnut jatkaa, mutta terveys ei anna myöten. Olen kuitenkin tyytyväinen siitä, että olen saanut tehdä tätä työtä. Olen antanut ihmisille tilaa puhua ja kertoa ajatuksensa. Paras kiitos tuli eräältä yksin asuvalta naiselta, joka sanoi, että oli oppinut uudestaan puhumaan, kun oli saanut olla mukana viriketoiminnassa. ◆

Tuntosarvi 8/2008. Kannessa olympiamitalisti Merja Vähämaa.

Uudistunut Tuntosarvi 8/2009.

Tuntosarven kansimalli elokuusta alkaen. Mallissa on käytetty kuvituskuvana helmikuun lehden kansikuvaa.

Tuntosarven ulkoasu uudistuu

Tuntosarven ulkoasu uudistuu ensi numerosta alkaen! Nykyisessä asussaan Tuntosarvi ilmestyi ensimmäisen kerran elokuussa 2009. Kannessa hymyilevät silloin uutena kuurosokeiden toimintaan mukaan tulleet **Milla Päiväniemi** ja **Nina Hirvonen** (silloinen **Mattola**). Sisäsivujen aiheina olivat vielä tänäkin päivänä ajankohtaiset Facebook ja **Rauli Jalon** taide. Nyt, tasan neljä vuotta myöhemmin on aika jälleen uudistaa lehden ulkoasua. Ensi elokuusta lähtien Tuntosarvi saa uuden, raikkaamman ilmeen. Suurin muutos kohdistuu taas lehden kanteen, sisäsivut säilyvät hyvin pitkälle samanlaisina kuin nyt.

Kansikuvauudistus liittyy laajempaan yhdistyksen graafisen ilmeen yhdenmukaistamiseen ja ohjeistamiseen, jota tullaan pikkuhiljaa toteuttamaan lähivuosina. Graafinen ohjeistus on viimeistelyä vaille valmis. ◆

! Kela julkaisi huhtikuussa vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelua koskevan tarjouspyynnön, mutta keskeytti hankinnan toukokuussa. Tulkkien välitystoiminta on tarkoitus keskittää Turkuun 1.1.2014 alkaen. Kelasta kerrotaan, että hankinnan keskeytyksellä ei ole vaikutusta aiemmin ilmoitettuun välitystoiminnan siirtoaikatauluun. Kela ilmoittaa uuden hankinnan avaamisesta erikseen ja tiedottaa siirtymävaiheen muutoksista ja uusista yhteystiedoista syksyllä. ◆

Kevätkesän kokemuksia

Kevät toi asuintaloomme parvekeremontin. Ei se harmaita hiuksia aiheuttanut, vähän päänvaivaa kuitenkin. Lyhyellä varoitusajalla täytyi parveke tyhjentää, ja niin alkoi olohuone muistuttaa enemmän kirpputoria kuin ihmisasuntoa. Laatusanoilla tiivis ja tunnelimainen kuvaan tuota olotilaa.

Toukokuun ensimmäisenä maanantaina pihalle ilmestyi nosturiauto, ja parin tunnin kuluttua alkoivat porat soida ja lekat mäiskiä. Meteli rauhoittui iltapäivään mennessä, ja koulusta palannut Janika totesi parvekkeesta hävinneen puolet etuseinästä. Vain lasitettu yläosa kiikkui kehyksissään tukirakenteiden varassa.

Tähän tilaan kaikki tuntui jäävän kolmeksi viikoksi. Kiitos vilkkaan yhdistystoiminnan sekä kuurosokeiden kuin myös näkövammaisten puolella, nuo päivät kuluivat nopeasti. Uutena kokemuksena kävin seuraamassa kuvailutulkatun näytelmän Porin teatterissa. Kuvailutulkkaus jäi osaltani vain haaveeksi, sillä kuulokojeeni eivät toimineet kuvailutulkkauksessa tarvittavien kuulokkeiden kanssa.

Ennen kokematon oli myös maakuntakirjaston alakerrassa järjestetty Pime Café -tapahtuma. Aktiivisten nuorten puuttuessa kelpasi tarjoilupöydän taakse tällainen vanhempikin vuosikerta. Pimeydestä huolimatta tilaisuuden tunnelma oli lämmin ja siitä jäi hyvä mieli sekä asiakkaille että vapaaehtoistyöntekijöille.

Parvekeremonttikin valmistui toukokuun viimeisellä viikolla, ja aaltopeltinen alalaita on ohikulkijoiden katseilta suojaamassa. Kukkalaatikoissa nauttivat kesän lämmöstä myös terhakkaat punasävyiset pelargoniat sinisten globelioiden kanssa. Nyt voimme nauttia täysin siemauksin kesän lämmöstä, valoisista kesäöistä ja vaikka herkullisista jäätelöhetkistä.

Rentouttavaa kesää kaikille! ◆